

BIOLOGIA
WYMAGANIA EDUKACYJNE
KLASA VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Zasady oceniania

Ocenianie ma na celu:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie;
- udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu jego rozwoju;
- motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielowi informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.

Przedmiot oceny

- Wiadomości i umiejętności, których zakres jest określony programem nauczania.
- Wszelkie formy aktywności ucznia : praca na lekcjach, samodzielne rozwiązywanie zadań, problemów – stosowanie odpowiednich metod w oparciu o poznane wiadomości i umiejętności, praca pozalekcyjna.

Formy sprawdzania osiągnięć

- Sprawdziany, testy, kartkówki;
- Odpowiedzi ustne;
- Prace dodatkowe np. prezentacje, projekty.

Oceny

Oceny uczniów dokonuje się zgodnie ze skalą ocen: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny. Uczeń otrzymuje dwie oceny klasyfikacyjne: śródroczną i roczną, które **nie są średnią** uzyskanych ocen bieżących, lecz wynikiem postępów ucznia i przyrostem jego wiedzy.

Sprawdziany obejmujące większą partię materiału np. 1 dział:

- zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem;
- są obowiązkowe;

- jeżeli uczeń opuścił sprawdzian z przyczyn losowych to musi go napisać, w terminie do 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły (przy dłuższej nieobecności ucznia np. ciężka choroba, sanatorium, szpital termin nadrobienia braków ustala się indywidualnie z nauczycielem),
- wszystkie oceny z prac pisemnych i ustnych mogą być poprawione w terminie do 2 tygodni od dnia otrzymania oceny. Ustalona na nowo ocena z tej partii materiału zostaje wpisana obok wcześniejszej oceny.

Bieżące sprawdzanie wiadomości – kartkówki mogą obejmować materiał z 3 ostatnich lekcji, może być ich kilka w półroczu.

Informacja o ocenach

1. Oceny bieżące, śródroczne i roczne są jawne.
2. Na prośbę ucznia lub jego rodzica nauczyciel ocenę uzasadnia.
3. Formy informowania uczniów:
 - informacja ustna;
 - wpis do zeszytu przedmiotowego ucznia;
 - dziennik elektroniczny.
4. O przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej śródrocznej i rocznej uczeń informowany jest na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem RP.
5. Formy informowania rodziców:
 - informacja ustna w trakcie rozmów indywidualnych;
 - zapisy w zeszycie ucznia lub zeszycie przedmiotowym;
 - informacja pisemna – wykaz ocen na spotkaniach z wychowawcą;
 - o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych śródrocznych i rocznych rodzice informowani są na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem RP.
6. Sposób informowania o wymaganiach na poszczególne oceny:
 - informacja ustna przekazywana uczniom przez nauczyciela w terminie do 2 tygodni od rozpoczęcia nauki;
 - informacja na stronie internetowej szkoły;
 - informacje znajdujące się u nauczyciela przedmiotu, które są dostępne podczas spotkań indywidualnych lub zebrań grupowych z rodzicami.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

III. Organizm człowieka.

1. Skóra. Uczeń:

- 1) przedstawia funkcje skóry;
- 2) rozpoznaje elementy budowy skóry (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz określa związek budowy tych elementów z funkcjami pełnionymi przez skórę;
- 3) uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku rozpoznania niepokojących zmian na skórze;
- 4) podaje przykłady chorób skóry (grzybice skóry, czerniak) oraz zasady ich profilaktyki;
- 5) określa związek nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ze zwiększonym ryzykiem występowania i rozwoju chorób nowotworowych skóry.

2. Układ ruchu. Uczeń:

- 1) rozpoznaje (na schemacie, rysunku, modelu, według opisu itd.) elementy szkieletu osiowego, obręczy i kończyn;
- 2) przedstawia funkcje kości; określa cechy budowy fizycznej kości;
- 3) przedstawia rolę i współdziałanie mięśni, ścięgien, kości i stawów w wykonywaniu ruchów;
- 4) analizuje wpływ aktywności fizycznej na prawidłową budowę i funkcjonowanie układu ruchu;
- 5) podaje zasady profilaktyki skrzywień kręgosłupa.

3. Układ pokarmowy i odżywianie się. Uczeń:

- 1) rozpoznaje (na schemacie, rysunku, modelu, według opisu itd.) elementy układu pokarmowego; przedstawia ich funkcje oraz określa związek budowy tych elementów z pełnioną funkcją;
- 2) rozpoznaje (na schemacie, rysunku, modelu, według opisu itd.) rodzaje zębów oraz określa ich znaczenie w mechanicznej obróbce pokarmu; przedstawia przyczyny próchnicy i zasady jej profilaktyki;
- 3) przedstawia źródła i określa znaczenie składników pokarmowych (białka, cukry, tłuszcze, witaminy, sole mineralne i woda) dla prawidłowego funkcjonowania organizmu;
- 4) wyjaśnia rolę błonnika w funkcjonowaniu układu pokarmowego oraz uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw;
- 5) uzasadnia konieczność stosowania diety zróżnicowanej i dostosowanej do potrzeb organizmu (wiek, płeć, stan zdrowia, aktywność fizyczna itp.), przedstawia i analizuje konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania (otyłość, anoreksja, bulimia, cukrzyca);

- 6) podaje przykłady chorób układu pokarmowego (WZW A, WZW B, WZW C, rak jelita grubego) oraz zasady ich profilaktyki.

4. **Układ krążenia.** Uczeń:

- 1) rozpoznaje elementy budowy układu krążenia (na schemacie, rysunku, według opisu itd.) i przedstawia ich funkcje;
- 2) analizuje krążenie krwi w obiegu małym i dużym;
- 3) przedstawia rolę głównych składników krwi (krwinki czerwone i białe, płytki krwi, osocze);
- 4) wymienia grupy krwi układu ABO i Rh oraz przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa;
- 5) przedstawia zasady prawidłowego pomiaru ciśnienia tętniczego krwi i stosuje się do tych zasad podczas wykonywania pomiaru;
- 6) analizuje wpływ aktywności fizycznej i prawidłowej diety na funkcjonowanie układu krążenia;
- 7) podaje zasady profilaktyki chorób układu krążenia (miażdżyca, nadciśnienie tętnicze, zawał serca);
- 8) uzasadnia konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych krwi, pomiaru tętna i ciśnienia tętniczego.

5. **Układ odpornościowy.** Uczeń:

- 1) wskazuje lokalizację (na schemacie, rysunku, według opisu itd.) węzłów chłonnych oraz określa ich funkcje;
- 2) rozróżnia odporność wrodzoną i nabytą;
- 3) przedstawia istotę działania szczepionek; podaje wskazania zastosowania szczepionek i uzasadnia konieczność stosowania obowiązkowych szczepień;
- 4) przedstawia znaczenie przeszczepów oraz zgody na transplantację narządów;
- 5) określa alergię jako nadwrażliwość układu odpornościowego na określony czynnik;
- 6) określa AIDS jako zaburzenie mechanizmów odporności.

6. **Układ oddechowy.** Uczeń:

- 1) rozpoznaje elementy budowy układu oddechowego (na schemacie, modelu, rysunku, według opisu itd.) i przedstawia ich funkcje oraz określa związek budowy tych elementów z pełnioną funkcją;
- 2) przedstawia mechanizm wentylacji płuc (wdech i wydech);
- 3) analizuje przebieg wymiany gazowej w tkankach i w płucach; planuje i przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność dwutlenku węgla oraz pary wodnej w powietrzu wydychanym;
- 4) analizuje wpływ palenia tytoniu (bierne i czynne), zanieczyszczeń pyłowych powietrza na stan i funkcjonowanie układu oddechowego;
- 5) podaje przykłady chorób układu oddechowego (angina, gruźlica, rak płuca) oraz

zasady ich profilaktyki.

7. **Układ moczowy i wydalanie.** Uczeń:

- 1) przedstawia istotę procesu wydalania i podaje przykłady substancji, które są wydalone z organizmu człowieka (mocznik, dwutlenek węgla) oraz wymienia narządy biorące udział w ich wydalaniu;
- 2) rozpoznaje elementy układu moczowego (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje;
- 3) podaje przykłady chorób układu moczowego (zakażenia dróg moczowych, kamica nerkowa) oraz zasady ich profilaktyki;
- 4) przedstawia znaczenie badania moczu w diagnostyce zakażeń układu moczowego, kamicy nerkowej i cukrzycy.

8. **Układ nerwowy.** Uczeń:

- 1) rozpoznaje elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz określa ich funkcje;
- 2) opisuje łuk odruchowy i wymienia rodzaje odruchów; dokonuje obserwacji odruchu kolanowego;
- 3) przedstawia sposoby radzenia sobie ze stresem;

- 4) przedstawia znaczenie snu w prawidłowym funkcjonowaniu układu nerwowego;
- 5) przedstawia negatywny wpływ na funkcjonowanie układu nerwowego niektórych substancji psychoaktywnych: alkoholu, nikotyny (w tym w e-papierosach) oraz nadużywania kofeiny; przedstawia zagrożenia związane z zażywaniem narkotyków, środków dopingujących i dopalaczy.

9. **Narządy zmysłów.** Uczeń:

- 1) rozpoznaje elementy budowy oka (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje w powstawaniu obrazu;
- 2) przedstawia przyczyny powstawania oraz sposoby korygowania wad wzroku (krótkowzroczność, dalekowzroczność);
- 3) rozpoznaje elementy budowy ucha (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje;
- 4) opisuje wpływ hałasu na zdrowie człowieka;
- 6) przedstawia rolę zmysłu równowagi, smaku, węchu i dotyku; wskazuje umiejscowienie receptorów właściwych tym zmysłom oraz planuje i przeprowadza doświadczenie sprawdzające gęstość rozmieszczenia receptorów w skórze różnych części ciała.

10. **Układ dokrewny.** Uczeń:

- 1) wymienia gruczoły dokrewne (przysadka, tarczyca, trzustka, nadnercza, jądra i jajniki); wskazuje ich lokalizację i podaje nazwy hormonów wydzielanych przez nie (hormon wzrostu, tyroksyna, insulina, glukagon, adrenalina, testosteron, estrogeny i progesteron) oraz przedstawia rolę tych hormonów;
- 2) przedstawia antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu.

11. **Rozmnażanie i rozwój.** Uczeń:

- 1) rozpoznaje elementy budowy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego (na schemacie, według opisu itd.) oraz podaje ich funkcje;
- 2) opisuje fazy cyklu miesięczkowego kobiety;
- 3) określa rolę gamet w procesie zapłodnienia;
- 4) wymienia etapy rozwoju przedurodzeniowego człowieka (zygota, zarodek, płód) i wyjaśnia wpływ alkoholu i nikotyny na rozwój zarodka i płodu;
- 5) przedstawia cechy fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka;
- 6) przedstawia zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową;
- 7) uzasadnia konieczność wykonywania badań kontrolnych jako sposobu wczesnego wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy i raka prostaty.

IV. **Homeostaza.** Uczeń:

- 1) analizuje współdziałanie poszczególnych układów narządów w utrzymaniu niektórych

parametrów środowiska wewnętrznego na określonym poziomie (temperatura, ilość wody w organizmie);

- 2) analizuje informacje dołączane do leków oraz wyjaśnia, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych i suplementów;
- 3) uzasadnia, że antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniem lekarza (dawka, godziny przyjmowania leku i długość kuracji).

Ogólne wymagania edukacyjne z biologii na poszczególne oceny szkolne

Uczeń otrzyma ocenę celującą, jeżeli:

- opanuje w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
- posługuje się bogatym słownictwem biologicznym,
- aktywnie uczestniczy w lekcji, uzyskuje maksymalne wyniki z prac pisemnych i odpowiedzi ustnych, odpowiada na dodatkowe pytania,
- potrafi wykorzystywać uzyskaną wiedzę na lekcjach innych przedmiotów oraz poza szkołą,
- trafnie analizuje i interpretuje oraz samodzielnie opracowuje i przedstawia informacje oraz dane pochodzące z różnych źródeł,
- trafnie analizuje zjawiska i procesy biologiczne,
- potrafi zaprojektować doświadczenie biologiczne i zinterpretować jego wyniki,
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy, trafnie dobierając liczne przykłady.

Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, jeżeli:

- opanuje w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
- poprawnie posługuje się słownictwem biologicznym,
- wykazuje szczególne zainteresowanie naukami biologicznymi,
- aktywnie uczestniczy w lekcji, udziela pełnych odpowiedzi na pytania podczas odpowiedzi ustnych,
- trafnie analizuje i interpretuje informacje i dane pochodzące z różnych źródeł,
- potrafi zinterpretować zjawiska biologiczne,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach.

Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, jeżeli:

- opanuje bardziej złożone wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, które będą użyteczne w szkole i poza szkołą,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania oraz posługuje się poprawną terminologią biologiczną,

- aktywnie uczestniczy w lekcji,
- korzysta z wielu różnych źródeł informacji,
- poprawnie opisuje zjawiska biologiczne, wyciąga właściwe wnioski oraz trafnie dobiera przykłady,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych problemów, w przypadkach trudniejszych rozwiązuje problemy z pomocą nauczyciela.

Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, jeżeli:

- opanuje najważniejsze, przystępne i niezbyt złożone wiadomości i umiejętności programowe, które będą użyteczne w szkole i poza szkołą,
- udziela odpowiedzi na proste pytania, posługując się zrozumiałym językiem i podstawową terminologią biologiczną,
- wykazuje zadowalającą aktywność na lekcji,
- korzysta samodzielnie lub z pomocą nauczyciela z różnych źródeł informacji,
- zazwyczaj poprawnie opisuje zjawiska biologiczne, podaje nieliczne przykłady,
- rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności.

Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, jeżeli:

- opanuje wiadomości i umiejętności programowe w stopniu umożliwiającym kontynuowanie dalszego kształcenia,
- udziela odpowiedzi na pytania o niskim stopniu trudności, posługując się zrozumiałym językiem i elementarną terminologią biologiczną,
- wykazuje minimalną aktywność na lekcji,
- korzysta pod kierunkiem nauczyciela z podstawowych źródeł informacji.
- Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli:
- nie opanował w stopniu umożliwiającym dalsze kształcenie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej,
- nie przyswaja wiedzy oraz jest niesystematyczny w wykonywaniu prac domowych,
- nie posługuje się elementarnymi pojęciami biologicznymi oraz nie próbuje rozwiązać zadań o minimalnym stopniu trudności,
- nie wykonuje instrukcji i nie podejmuje współpracy z nauczycielem,
- wykazuje bierną postawę na lekcji.

Wymagania zostały opracowane z uwzględnieniem zapisów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 996

Wymagania edukacyjne zostały podzielone na dwa okresy:

I półrocze – obejmują materiał realizowany od września do stycznia i są podstawą do wystawienia oceny śródrocznej. Wymagania edukacyjne niezbędne do wystawienia śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zawarte są w punktach: III. 1. – 7.

II półrocze – obejmują materiał od lutego do czerwca i razem z wymaganiami z I półrocza są podstawą do wystawienia rocznej oceny klasyfikacyjnej. Wymagania edukacyjne niezbędne do wystawienia śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zawarte są w punktach: III. 8 – 11 oraz IV.

